

**Toelichting bij inspecties door de Commissie overeenkomstig artikel 20, lid 4, van
Verordening (EG) nr. 1/2003 van de Raad**

Deze toelichting is alleen ter informatie bedoeld. Dit is geen formele uitlegging van de bevoegdheden van de Commissie tot inspectie.

1. Ondernemingen¹ zijn juridisch verplicht zich te onderwerpen aan een inspectie die gelast is bij een besluit van de Commissie op grond van artikel 20, lid 4, van Verordening (EG) nr. 1/2003. De schriftelijke machtigingen bevatten de namen van de door de Commissie tot het uitvoeren van de inspectie gemachtigde functionarissen en andere begeleidende personen (hierna "de inspecteurs" genoemd). Elk van de inspecteurs zal een bewijs van identiteit overleggen.
2. De inspecteurs zijn niet verplicht nader in te gaan op het voorwerp van de inspectie zoals dat in het besluit is weergegeven of op enigerlei wijze het besluit te rechtvaardigen. Zij kunnen echter uitleg verschaffen over procedurele kwesties, in het bijzonder de geheimhoudingsplicht en de mogelijke gevolgen van een weigering zich aan de inspectie te onderwerpen.
3. De onderneming moet een **gewaarmerkte kopie van het besluit** overhandigd krijgen. Het proces-verbaal van kennisgeving van het besluit dient slechts als bewijs voor de overhandiging ervan. De handtekening van de ontvanger houdt niet in dat deze zich aan de inspectie onderwerpt.
4. De inspecteurs zijn, overeenkomstig artikel 20, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1/2003, gemachtigd tot:
 - a) het betreden van alle lokalen, terreinen en vervoermiddelen van ondernemingen en ondernemersverenigingen;
 - b) het controleren van de boeken en alle andere bescheiden betreffende het bedrijf, ongeacht de aard van de drager;
 - c) het maken of verkrijgen van afschriften of uittreksels, in welke vorm ook, van die boeken en bescheiden;
 - d) het verzegelen van lokalen en boeken of andere bescheiden voor de duur van, en voor zover nodig voor, de inspectie;
 - e) het verzoeken van vertegenwoordigers of personeelsleden van de betrokken onderneming of ondernemersvereniging om toelichting te geven bij feiten of documenten die verband houden met het voorwerp en het doel van de inspectie, en het optekenen van hun antwoorden.
5. De functionarissen en andere begeleidende personen die zijn gemachtigd of aangewezen door de mededingingsautoriteit van de lidstaat op wiens grondgebied de inspectie wordt verricht, hebben het recht de inspecteurs actief bijstand te verlenen bij de uitvoering van hun taken. Daartoe beschikken zij over dezelfde, in artikel 20, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1/2003 genoemde bevoegdheden als de inspecteurs (zie punt 4). Zij legitimeren zich overeenkomstig de betrokken nationale voorschriften.

¹ In deze toelichting worden met het begrip "onderneming" zowel ondernemingen als ondernemersverenigingen bedoeld.

6. De onderneming **kan** zich tijdens de inspectie **door een extern raadsman laten bijstaan**. De aanwezigheid van deze raadsman is echter geen juridische voorwaarde voor de rechtsgeldigheid van de inspectie. De inspecteurs mogen de lokalen betreden, het besluit betekenen waarbij de inspectie wordt gelast, en de door hen bepaalde kantoren betreden en daar verblijven, zonder te hoeven wachten totdat de onderneming met haar raadsman heeft overlegd. Hoe dan ook, zullen de inspecteurs, in afwachting van het overleg met de raadsman, slechts een korte tijd wachten voordat zij beginnen met de controle van de boeken en andere bedrijfsbescheiden, het maken van kopieën of uittreksels van deze documenten, het verzegelen van de ruimten, boeken of andere bescheiden van de onderneming, voor zover nodig, of het vragen om mondelinge toelichting. Deze wachttijd moet tot het strikt noodzakelijke beperkt blijven.
7. Verstrekt een vertegenwoordiger of een personeelslid van de onderneming op verzoek van de inspecteurs, overeenkomstig artikel 4, lid 1, van Verordening (EG) nr. 773/2004, ter plaatse **mondelinge toelichting** over feiten of documenten met betrekking tot het voorwerp en het doel van de inspectie, dan kan deze toelichting in om het even welke vorm worden geregistreerd. Een kopie van alle gemaakte registraties wordt de betrokken onderneming na de inspectie ter beschikking gesteld overeenkomstig artikel 4, lid 2, van Verordening (EG) nr. 773/2004 van de Commissie.
8. Ingeval een personeelslid van een onderneming om toelichting werd gevraagd die door de onderneming niet gemachtigd is of was om namens de onderneming toelichting te verschaffen, stelt de Commissie een termijn vast waarbinnen de onderneming de Commissie alle rechtzettingen, wijzigingen of aanvullingen kan meedelen die moeten worden aangebracht aan de door dat personeelslid verstrekte toelichtingen; deze zullen dan bij de tijdens de inspectie geregistreerde toelichtingen worden gevoegd.
9. De inspecteurs hebben het recht om alle boeken en bedrijfsbescheiden, ongeacht de aard van de drager ervan, te controleren en om van die boeken of bescheiden op eender welke wijze kopieën of uittreksels te maken of te verkrijgen. Een en ander omvat ook het doorzoeken van elektronische gegevens en het maken van digitale of papieren kopieën van die gegevens.
10. De inspecteurs mogen de IT-omgeving (bijv. servers, desktops, laptops, tablets en andere mobiele apparatuur) en alle opslagmedia (bijv. cd-roms, dvd's, usb-sticks, externe harde schijven, back-up-tapes, cloud-diensten) van de onderneming doorzoeken. Dit geldt ook voor privé-apparatuur en privé-media die voor werkdoeleinden worden gebruikt (Bring Your Own Device - BYOD), wanneer deze op de bedrijfslocaties worden aangetroffen. Daartoe mogen de inspecteurs niet alleen gebruikmaken van ingebouwde zoektools (op sleutelwoorden), maar kunnen zij ook gebruikmaken van hun eigen speciale software en/of hardware (hierna "forensische IT-tools" genoemd). Deze forensische IT-tools stellen de Commissie in staat data te kopiëren, te doorzoeken en te herstellen zonder dat aan de integriteit van de systemen en data van de onderneming wordt geraakt.
11. De onderneming is verplicht volledig en actief mee te werken aan de inspectie. Dit betekent dat van de onderneming kan worden geëist dat zij geschikte vertegenwoordigers of personeelsleden ter beschikking stelt die de inspecteurs bijstaan, niet alleen om toelichting te geven bij de organisatie van de onderneming en haar IT-omgeving, maar ook voor specifieke taken zoals het tijdelijk blokkeren van individuele e-mail-accounts, het tijdelijk afkoppelen van het netwerk van ingeschakelde computers, het verwijderen en opnieuw installeren van harde schijven van computers en het verschaffen van ondersteuning bij Administrator-toegangsrechten. Wanneer die acties plaatsvinden, mag de onderneming op geen enkele wijze in deze maatregelen tussenbeidekomen en het is de verantwoordelijkheid van de onderneming om de betrokken medewerkers in die zin te informeren. De inspecteurs kunnen vragen gebruik te maken van hardware (bijv. harde schijven, cd-roms, dvd's, usb-sticks, aansluitkabels, scanners, printers) die door de onderneming wordt verschaft. Zij kunnen

echter niet worden verplicht de hardware van de onderneming te gebruiken.

12. Opslagmedia kunnen voor onderzoek onder toezicht van de inspecteurs worden gehouden tot het eind van de inspectie ter plaatse. Zij kunnen vroeger worden teruggegeven, bijvoorbeeld nadat een forensische kopie is gemaakt van de data die worden onderzocht. Dit soort forensische kopie is een authentiek duplicaat van (alle of een deel van) de op het originele medium opgeslagen data. Het onderzoek van het authentiek duplicaat staat gelijk met het onderzoek van het originele opslagmedium.
13. Aan het eind van de inspectie wissen²³ de inspecteurs alle forensische IT-tools die data van de onderneming bevatten, volledig. Door de onderneming verschaft hardware zal niet worden schoongemaakt door de inspecteurs, maar aan de onderneming worden teruggegeven.
14. Indien bij het beoogde eind van de inspectie ter plaatse in de lokalen van de onderneming de selectie van voor het onderzoek relevante documenten nog niet is afgerond, zal de kopie van de nog te doorzoeken data worden verzameld om de inspectie op een later tijdstip voort te zetten. Deze kopie wordt beveiligd door deze in een verzegelde enveloppe te doen. De onderneming kan een duplicaat vragen. De Commissie zal de onderneming vragen aanwezig te zijn bij het openen van de verzegelde enveloppe en tijdens de voortgezette inspectie in de lokalen van de Commissie. De Commissie kan echter ook besluiten om de verzegelde enveloppe aan de onderneming terug te bezorgen zonder deze te openen. Ook kan de Commissie de onderneming vragen om de verzegelde enveloppe op een veilige plaats te bewaren zodat de Commissie haar onderzoek kan voortzetten in de lokalen van de onderneming tijdens een nieuw, aangekondigd bezoek.
15. Wat betreft de door de inspecteurs tijdens de inspectie ter plaatse (of na een voortgezette inspectie) geselecteerde uiteindelijke data die aan het dossier van de Commissie worden toegevoegd, zal de onderneming een gegevensdrager (bijv. een dvd) ontvangen waarop al deze data zijn opgeslagen. De onderneming zal worden gevraagd om de afgedrukte lijst(en) van geselecteerde data-items te ondertekenen. Twee identieke kopieën van deze op gegevensdragers opgeslagen data zullen door de inspecteurs worden meegenomen.
16. Elk bewijsstuk dat tijdens de inspectie werd geselecteerd, kan worden verzameld en ter plaatse worden opgenomen in zijn technische volledigheid (een voorbeeld: wanneer een attachment bij een e-mail wordt geselecteerd, zal de uiteindelijke export bestaan uit de begeleidende e-mail, samen met alle attachments die bij dat specifieke bericht horen). Wanneer een bewijsstuk in de lokalen van de Commissie uiteindelijk wordt opgenomen in het dossier, kan het uit elkaar worden gehaald in zijn individuele onderdelen (bijv. begeleidende e-mail, attachments en/of andere ingesloten data-items). Deze kunnen dan apart worden vermeld en zo elk een eigen referentienummer krijgen.
17. Wanneer de onderneming op verzoek van de inspecteurs materiaal ter beschikking stelt met het oog op het maken van kopieën, zal de Commissie, indien de onderneming daarom verzoekt, de kosten terugbetalen van het materiaal dat werd gebruikt om kopieën voor de Commissie aan te maken.
18. Voor de documenten of data die tijdens een inspectie werden gekopieerd, geldt wat in artikel 28 van Verordening (EG) nr. 1/2003 met betrekking tot de geheimhoudingsplicht is bepaald. Wanneer het in een latere fase van de procedure nodig blijkt om andere partijen toegang tot deze documenten of data te verlenen, zal de onderneming worden gevraagd mogelijke bedrijfsgevoelige of anderszins vertrouwelijke informatie in die documenten of

² De technische term hiervoor is "sanitiseren". Doel hiervan is de data op zodanige wijze van een opslagapparaat te verwijderen dat deze data met geen enkele bekende techniek kunnen worden gereconstrueerd.

data aan te geven, en het vertrouwelijke karakter daarvan te staven. In dat geval zal de onderneming ook gevraagd worden om, met het oog op het verlenen van toegang tot het dossier, niet-vertrouwelijke versies te verschaffen.

19. Wanneer de inspecteurs besluiten bedrijfsruimten en boeken of bescheiden te verzegelen, wordt daarvan een proces-verbaal gemaakt. De onderneming moet ervoor zorgen dat de aangebrachte verzegeling niet wordt verbroken voordat deze opnieuw door de inspecteurs wordt verwijderd. Bij het verbreken van de verzegeling zal een afzonderlijk proces-verbaal worden opgesteld waarin wordt vastgelegd in welke staat de verzegeling zich bevindt.
20. De EU-regels inzake gegevensbescherming (Verordening (EU) nr. 2018/1725) zijn van toepassing op alle persoonsgegevens die de Commissie bij mededingingsonderzoeken verkrijgt. Aangezien EU-mededingingsregels alleen gelden voor ondernemingen, zijn persoonsgegevens niet het doel van door de Commissie in het kader van de mededingingsregels gevoerde onderzoeken en inspecties. Persoonsgegevens van individuele medewerkers van ondernemingen (zoals naam, telefoon, e-mailadres) kunnen echter voorkomen in zakelijke documenten of data die met dit soort onderzoeken verband houden. Het kan dus zijn dat deze worden gekopieerd of verkregen tijdens een inspectie en zo in het dossier van de Commissie terechtkomen.
21. Alle persoonsgegevens in mededingingsdossiers van de Commissie mogen alleen worden gebruikt voor het doel waarvoor zij werden verzameld (de handhaving van artikel 101 en/of 102 VWEU). Zij zullen worden verwerkt in overeenstemming met Verordening (EU) nr. 2018/1725.